

Tradice Otců

Z kázání svatého biskupa Augustina

Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě! Co Pán prikazuje, připadá tvrdé a těžké: kdo ho chce následovat, má sebe sama zapřít. Není to ovšem tvrdé a těžké, když to prikazuje ten, kdo nám pomáhá, aby byl příkaz splněn.

Jistě je správné, co se říká v žalmu:

Pro slova tvých úst jsem se držel cest tvrdých. Je však pravda i to, co říká sám Pán: *Mé jho netlačí a mé břemeno netíží.* Když je totiž na prikázání něco těžkého, láska to učiní lehkým.

Co znamená: Ať vezme svůj kříž? Aby snášel, co je obtížné, a tak mě následoval. Když mě někdo začne následovat,

žít jako já a plnit má prikázání, bude mít jistě mnoho odpůrců, hodně lidí mu v tom bude bránit a hodně jich ho bude zrazovat, dokonce z těch, kteří údajně tvoří Kristovu družinu. Také ti, kteří bránili slepci volat o pomoc, byli z průvodců Kristových. Chceš-li být Kristovým následovníkem, všechno pokládej na kříž, vyhrožování i lichočení a všechny možné zákazy; a vezmi to všechno na sebe, snášej to a neklesej!

Jubileum svaté Zdislavy

Pro sanatione familiarum nostrarum ora

Letos slavíme 100. výročí blahořečení svaté Paní Zdislavy — patronky rodin. Nechceme jen nostalgicky vzpomínat na její krátký a přitom tak plodný život. Chystáme se k ní volat a vzývat právě ji — skvělou manželku a vznešenou matku — v době prohlubující se krize rodiny, v době postupující neúcty vůči lidskému životu...

Když ctihodný služebník Boží papež Jan Pavel II. 21. května 1995 v Olomouci blahoslavenou Zdislavu svatořečil, byl to další velký dar našemu národu. U této příležitosti vznikla krásná antifona, kterou dnes olomoučtí dominikáni zpívají každý čtvrtek po nešporách za průvodu k ostatkům svěřence.

O uxor splendida, mater nobilis, sancta domina Zdislava. Ó skvělá manželko, vznešená matko, svatá Paní Zdislavo. Jak potřebujeme tvou přímluvu za dnešní manželství a rodiny. Jak je dnes třeba vyzdvihnout krásu a důstojnost manželského stavu, manželské lásky a věrnosti. Kam se poděla odvaha vstupovat do manželství a stálost v něm vytrvat? Proč je dnes tak málo cteno, obdivováno a zohledňováno mateřství — to vznešené poslání ženy?

Pro sanatione familiarum nostrarum ora. Přimlouvej se za uzdravení našich rodin. Kéž se pokoj, láska, vlídnost a obětavost vrátí do rodin, jako samozřejmé prostředí pro štěstí všech, kdo rodiny vytvářejí. Kdyby zas mohl být v každé rodině sám Pán — věřený a milovaný. Ten, který je zdrojem pravého pokoje a nezištné lásky.

Orbos protege liberosque in ventre matris ab

Foto: (af)

abortione serva. Ochraňuj sirotky a děti v lůně matky od potratu uchovej. Ty, svatá Zdislavo, která jsi měla na hradě Lemberku dveře otevřené pro všechny, kdo byli opuštěni, kdo strádali bídou a chyběla jim střecha nad hlavou. Nauč nás znovu se ujímat slabých, postižených, všech, kdo potřebují pomoci. Nauč nás opět milovat a přijímat zvláště děti. Měla jsi čtyři a přijala bys každé další.

Ať děti netrpí týráním, nezájmem či rozvodem svých rodičů. Přimlouvej se, svatá Paní, ať nejsou zabíjeny a jejich matky zraňované na těle a na duši. Ať nám to není jedno a začneme je opět chránit.

Salus infirmorum, uzdravení nemocných. Nechala jsi, Zdislavo, vybudovat

špitál a sama jsi tam při všech starostech navštěvovala nemocné. Tvá modlitba i péče mnohým vrátila zdraví a některé Pán pro tvou svatost vzkřísil z mrtvých. Veď nás, prosíme, ať starým a nemocným v rodinách s láskou sloužíme a nepřemýšlíme, jak je odložit či se jich zbavit.

Reminiscere etiam familiam nostram dominicanorum. Rozpomeň se také na naši dominikánskou rodinu, ať horlivě a nově zvěstujeme evangelium o Kristově lásce, která pro každého vystoupila na kříž a o navraceném životě, který smrtí nekončí.

Et nos omnes ad faciem Dei adduce. A nás všech před Boží tvář uved'

P. Pavel Mayer OP

ZPRÁVY

Studie o přínosu církve v dějinách českého státu

Podle zprávy biskupa Dominika Duky, který je předsedou Komise pro nauky víry ČBK, se připravuje odborná studie, jež má za cíl zrekapitulovat význam a přínos katolické církve v dějinách českého státu od doby reformace do pádu komunistické diktatury. Tým historiků v těchto dnech vypracovává text v rozsahu cca 80 stran, který bude monitorovat dějiny křesťanství v naší vlas-

ti do roku 1989. Hrubý text studie bude předložen 4. 3. 2007 k připomínkovému řízení, které provedou biskup Dominik Duka, prof. Miloslav Pojsl a prof. František Halas. Po zpracování připomínek bude text předán k oponentskému posudku nekatolickému historikovi doc. Janu Láškovi. Výsledná práce bude publikována jako dokument ČBK.

ČBK

Hochhuthův „Náměstek“ byl produktem KGB

Americký týdeník *National Review* uveřejnil článek bývalého ředitele rumunské komunistické rozvědky (který později uprchl na západ) o taktice KGB vůči Vatikánu. Ion Mihai Pacepa píše, že v únoru 1960 Chruščev schválil tajný plán KGB na poškození morální autority Vatikánu v západní Evropě: jeho auto-ry byli předseda KGB Alexandr Šelepín a člen politbyra Alexej Kiričenko.

Plán se zaměřil především na Pia XII., který právě (v roce 1958) zemřel a nemohl se bránit. („Mrtví se nemohou bránit“ bylo heslo KGB.) Akce měla být provedena „západními rukama“. Akce nazvaná „Seat-12“ se zhmotnila do přípravy hry

„Náměstek“, jejíž námět připravil generál Agajanc, šéf dezinformačního oddělení KGB. Sepsal ji pak neznámý německý autor Rolf Hochhuth; producentem byl Erwin Piscator. Ve hře se tvrdí, že Pius XII. podporoval Hitlera a jeho politiku likvidace Židů. Hra byla přeložena do 20 jazyků: v Praze ji uvedlo Vinohradské divadlo a byla vydána knižně.

Článek podrobně líčí, jak byla do přípravy zapojena rumunská tajná služba, resp. Pacepa osobně. Kromě stránek *National Review on line* lze originál článku najít i na webových stránkách *Res Claritatis*.

National Review, RC

Církev nezískala výjimku z antidiskriminačního zákona

Navzdory protestům biskupům a dalším náboženským představitelům Velké Británie prohlásil premiér Blair, že katolické adopční agentury nezískají výjimku z antidiskriminačního zákona, to jest budou muset předávat malé děti homosexuálům.

Kardinál Cormac Murphy-O'Connor, předseda biskupské konference Anglie

a Walesu, vyjádřil nad tímto rozhodnutím zklamání.

Zákon o rovnosti z roku 2006, který vstoupí do účinnosti v dubnu letošního roku, zakazuje diskriminaci na základě sexuální orientace a požaduje, aby katolické agentury považovaly homosexuální páry za potenciální adoptivní rodiče.

Zenit

Caritas na Světovém sociálním fóru v Nairobi

V keňském Nairobi se ve dnech 20. – 25. ledna konalo Světové sociální fórum, jehož se účastní také mezinárodní Charita.

Její sekretář řekl, že Charita je zapojena do tohoto procesu, protože chce přispívat globalizaci solidarity spíše než globalizaci nerovnosti. „Je třeba budovat společnost, která nevylučuje lidi proto, že jsou chudí, nemocní, staří, nevzdělaní, nebo mladí,“ řekl tajemník Duncan MacLaren.

Za klíčovou otázku byl označen pří-

stup k vodě. Riccardo Petrella, profesor university v Lovani, v této souvislosti řekl: „Voda je největší světový skandál: nedostatek vody poškozuje život a zdraví 2,6 miliardy lidí v chudých oblastech.“ Shromáždění kritizovalo tendence k privatizaci vodních zdrojů.

Mezinárodní Charita (*Caritas Internationalis*) je konfederace 162 katolických organizací zaměřených na pomoc, rozvoj a sociální služby. Pomáhá ve 200 zemích a územích.

Caritas, MISNA

Světový den malomocných

Poslední neděli v lednu se slavil Světový den malomocných. Ten má připomenout, že leprou trpí stále ještě asi 3 miliony lidí; každoročně se nakazí půl milionu lidí. Je-li nemoc rozpoznána a léčena včas, je vyléčení možné. Nejvíce případů hlásí Indie, Brazílie, Madagaskar, Mozambik, Nepál a Tanzánie.

Katolická církev provozuje 656 leprosárií: 327 v Asii, 254 v Africe, 69 v Americe, 4 v Evropě a 2 v Oceánii.

Camiliáni se starají o malomocné v Indii, Beninu, Brazílii, Thajsku, na Madagaskaru a v Burkina Faso.

Comboniáni (otcové a sestry) tuto práci konají v Egyptě, Ugandě, Kongu a Mozambiku.

Františkanky působí v Ghaně, Argentině, Indii a Vietnamu.

V Pákistánu se Sestrám Srdce Mariína podařilo dostat lepru pod kontrolu.

RC

Španělsko: Kanonizační proces 61 mučedníků začíná

Dieceze Cartagena zahájila 20. ledna kanonizační proces 61 mučedníků náboženské perzekuce za občanské války.

Největší počet tvoří diecézní kněží, pak následuje skupina řeholníků, seminaristů a laiků. Mnozí prošli před smrtí mučením.

ACI Prensa

„Život těch druhých“

P. Karl Wallner, cisterciák z kláštera v Heiligenkreuz ve Wienerwaldu, řekl, že filmové drama „Život těch druhých“ zčásti vzniklo v tomto klášteře.

Režisér Florian Henckel-Donnersmarck je synovec zdejšího opata a ztrávil zde řadu týdnů, když se mu nedařila práce na scénáři. Pomohlo mu nejen klášterní ticho, ale i rozhovory s bratry, s klášterním varhaníkem a s farářem pro mládež.

Nyní byl „Život těch druhých“ nominován na Oskara: rozhodne se 25. února v Los Angeles. Bratři se modlí za to, aby cenu získal.

P. Wallner řekl, že film sice není explicitně náboženský, ale „nese velké a rozhodující křesťanské poselství: obrácení a vykoupení člověka, i špicla Stasi, k dobru“.

KATH.NET

ZPRÁVY

Tři slabiny dnešních katolíků

Biskup Giampaolo Crepaldi, tajemník papežské rady *Iustitia et Pax*, prohlásil, že moderní katolický svět trpí třemi hlavními slabostmi: podporuje sekularismus a považuje ho za neutrální, čímž oslabuje svou identitu; nechápe otázky života a bioetiky jako společenský a politický problém; nedokáže prosazovat sociální učení Církve systematickým a přístupným způsobem. Řekl to na semináři o obecném dobru a sociálním učení Církve, pořádaným italskou biskupskou konferencí.

„Učili jsme střídavě teologii oddělení víry od politiky a teologii přímého

angažmá, a mezi tím se téměř nepozorovaně rozmohla kultura agnosticizmu a relativismu, jež se dnes vnučuje téměř diktátorským způsobem: zasahuje přímo srdce křesťanského poselství a brání jeho přijetí,“ dodal biskup Crepaldi. „Jakmile ztratíme ze zřetele fakt, že člověk je *capax veritatis* (mocen pravdy), je nemožné si myslet, že je *capax Dei*.“

Biskup Crepaldi vyzval k reflexi vlastních křesťanských kořenů, protože „antropologická otázka se dnes stala otázkou sociální“.

Zenit

Křesťanství se přesouvá ze severu na jih

V současné době žijí na světě dvě miliardy křesťanů, z toho téměř dvě třetiny (62%) na jižní polokouli. Církev roste v Africe, v Latinské Americe a v Asii, zatímco na severu a na západě křesťanů ubývá. Tato čísla přineslo Studijní centrum světového křesťanství Conwellova semináře v Jižním Hamiltonu (Massachusetts).

Tento posun má důsledky i pro teologii a zbožnost, jak rozebírá kniha Philipa Jenkinse „Nové tváře křesťanství“. Mladé církve mají větší respekt k autoritě Písma, zvláště v oblasti morálky, jak

to ukazuje mj. roztržka mezi anglikány ohledně homosexuálního chování. Mají také větší zájem o nadpřirozené jevy v Bibli — o zázraky, vidění a uzdravení. Výše se cení Starý zákon. Lidé na jihu mají blíže k biblickému světu zemědělství a rybolovu, v Africe jsou zkušenosti s démony a čarodějnictvím: proto je zde boj s nadpřirozenými mocnostmi a silami reálnější. Sekularistické trendy a pochybnosti se jižanům jeví jako falešné a destruktivní.

KATH.NET

Kontemplativních klášterů přibývá i v Evropě

Kardinál Franc Rodé, prefekt vatikánské kongregace pro instituty zasvěceného života, řekl časopisu *National Catholic Register*, že kontemplativní způsob života podněcuje růst počtu duchovních povolání.

Také kardinál Camillo Ruini, předseda italské biskupské konference, ocenil

růst kontemplativních klášterů v Itálii. Počet kontemplativních sester zde stoupl na 6 672. „Počet kontemplativních sester stoupá v celém světě, ale je zřetelný i v Evropě, ba i v Itálii, tak těžce postižené zesvětštěním“.

KATH.NET

Lisabon: Dvacet tisíc lidí na pochodu pro život

V neděli 28. ledna demonstrovalo v Lisabonu dvacet tisíc lidí na obranu života nenarozených dětí. Zúčastnilo se více než 160 sdružení pro život z celého světa včetně Francie, Itálie a Španělska.

Portugalsko bude 11. února hlasovat v referendu o možné liberalizaci potra-

tů: hlasovalo se už dvakrát, vždy s odmítavým výsledkem. Za současného stavu může žena dostat za potrat tři roky vězení, lékař nebo asistentka dva až osm let. Výjimkou je případ znásilnění a ohrožení života matky.

Fides

USA: 20 katolických biskupů na pochodu pro život

34. amerického pochodu pro život, který se konal 22. ledna ve Washingtonu, se účastnila řada předních politiků země; telefonicky ho pozdravil prezident Bush. Bylo přítomno 20 katolických

biskupů a arcibiskupů i další představitelé katolické komunity. Přítomni byli také kardinálové Justin Rigali z Philadelphie a Sean P. O'Malley z Bostonu.

CNS

Itálie: Zpráva o falešných zpovědích je hitem

Osservatore Romano kritizuje zprávu uveřejněnou v týdeníku *L'Espresso*, která popisuje zkušenosti novináře získané předstíráním zpovědi. Novinář prošel 24 zpovědnic v Turíně, Miláně, Římě, Neapoli a Palermu: vyznával se z vymyšlených hříchů a porovnával odpovědi kněží na etické otázky jako je eutanázie, drogy, prostituce, pederastie atp.

Osservatore říká, že novinář svou „odvážnou investigaci“ urazil cítění věřících, podvedl důvěru kněží, urazil neporušitelný charakter zpovědi a zprofanoval její svátostný charakter. List dodává, že tento novinářský čin je urážkou všech, kdo věří ve svátost smíření.

Zenit

Západní Afrika: Demilitarizovat děti

P. Bertin Sunon, provinciál Otců svatého Vincence od svatého Pavla v Burkina Faso (Horní Volta), referoval v Evropě o projektu svého řádu ve prospěch dětí podél Volty a na Pobřeží slonoviny.

Otcové svatého Vincence byli založeni ve Francii v roce 1945 a od roku 1956 působí v Africe, především v Burkina Faso, na Pobřeží slonoviny a v Demokratické republice Kongo.

P. Sunon zdůraznil, že jeho řád pokládá za zásadní věc humanitární a politické vzdělání a rozvíjení sociální nauky Církve.

ACN

Anglikánský hlas za oddělení církve od státu

Nový anglikánský primas celého Irsku Alan Harper vyzval ke změně zákona z roku 1701, podle něhož se katolík nebo osoba žijící v manželství s katolíkem nemůže stát králem Spojeného království.

Zrušení tohoto ustanovení by mělo dopady na anglikánskou církev, protože britský monarcha je její hlavou.

Biskup Harper řekl v rozhovoru pro *Irish Times*, že by oddělení od státu anglikánská církev nejen překonala, ale bylo by to pro ni lepší.

Katolický arcibiskup Westminsteru, kardinál Cormac Murphy-O'Connor, poznamenal už před časem, že zákon z roku 1701 umožňuje principi, aby si vzal hinduistku, budhistku, prostě kohokoli, jen ne římskou katoličku.

CNA

KOMENTÁŘE

Svatořečení Zdislavy z Lemberka

Církev svatořečila pečující matku

Každé svatořečení, které Církev vyslovuje, je také konkrétní výpověď o smyslu lidského života. I Zdislavino svatořečení je výpovědí o smyslu života ženy a o jejím postavení v lidské společnosti. Na smysl lidského života obecně můžeme pohlížet pod dvojnásobným úhlem: můžeme ho vidět jako neopakovatelnou, jedinečnou životní cestu, nebo jako na výkon role, která je v zásadě dána a na níž se člověk své individuality zdánlivě zříká.

Význam mateřské role

Ale právě na mateřské roli vidíme, že je to zřeknutí pouze zdánlivé. K mateřské roli patří oběť: matka musí velmi často upřednostnit zájem dítěte před svým vlastním — a to ve věcech malých i velkých. Její osobnost se tím však nepotlačuje — naopak rozvíjí.

Gertruda von le Fort říká: „Nejen dítě se rodí z matky, ale také matka se rodí z dítěte.“ Matčín vztah k dítěti, vztah péče a ochrany, se pak rozšiřuje i na další členy širší rodiny, na bližší i vzdálenější okolí: konkrétní mateřství se proměňuje na mateřskost jako obecný přístup ke světu.

Mateřskost — to je rozvinutí biologického mateřství ženy do širšího, duchovního rozměru péče o věci stvořené a darované. Je to péče o všechno malé, slabé a všední, co má v matce zastání. Takovou péčí vytváří matka kolem sebe svůj vlastní malý svět, svět vztahů, citů, důvěrnosti a bezpečí. Je to svět autonomní, nezávislý na politice, na vládnoucích ideologiích, svět, který uchovává trvalé a stále věci.

Dnešní přístup k mateřství

V dnešní době bývá mateřská role podceňována, jako by žena nabývala hodnoty teprve placeným zaměstnáním, jako by byla plnohodnotným člověkem teprve tehdy, je-li její práce finančně ohodnocena stejně jako práce muže. Je to smutné zejména proto, že máme za sebou několik desítek let totalitních režimů, kdy se nám podařilo uchovávat a rozvíjet civilizační standardy právě jen díky rodinám, především díky bezjejmenné, neplacené práci matek, které vedly své děti k trvalým hodnotám, matek, na nichž bližší i širší okolí zakoušelo sílu dobra.

Foto: archive

Jestliže po pádu komunistického režimu svatořečila Církev ženu, která jako matka i jako šlechtična dbalá svých povinností pečovala o široké okolí v jeho běžných potřebách, má to svůj význam. Církev tak staví do centra naší pozornosti to nezákladnější, co přežije každý režim a každé násilí: lidskou lásku a vzájemnost.

I když se křesťanská civilizace vícekrát musela se zbraní v ruce bránit proti útokům zvenčí i zevnitř, není křesťanství samo náboženstvím moci a síly.

Církev — ve stopách Kristových — blahoslaví tiché, mírné, milosrdné, pokojné lidi. Od samých počátků blahoslaví a svatořečí ženy, a to i v dobách, které jim nedopřávají občanskou a politickou rovnost s muži.

Zatímco dnešní feministická ideologie směřuje k politizaci lidského života, svatořečila Církev v osobě svaté Zdislavy ženy — matky, jež uchovávají ve zpolitizované společnosti svobodný prostor pro člověka.

Mgr. Michaela Freiová

KOMENTÁŘE

Hlas pro evropskou ústavu

Vytvořit loajalitu ke společné spolupráci

Byl bych rád, aby ti, kdo chtějí debatovat o Smlouvě ustavující evropskou ústavu, si připomněli základní fakta, která se bohužel nedozvědí z běžných médií.

Historické kořeny

Evropská unie dnes je výsledkem téměř padesátileté historie vztahů mezi jejími členskými státy. Její zakladatelé měli ambici postavit vztahy mezi státy v Evropě na takové organizační základy, které — aniž potlačí přirozené střetávání zájmů lidí — zabrání eskalaci možných střetů do nesmiřitelné nenávisti a násilí. Dvě zničující války v Evropě, z nichž ta druhá neskončila zničením naší civilizace v nacistických nebo komunistických masových hrobech jen díky zásahu zámořské velmoci, přesvědčily elity zakladatelských států, že buď se v Evropě vedle loajality k vlastnímu státu/národu podaří vytvořit loajalitu ke společné spolupráci, nebo se Evropa brzy pustí z novou silou do vlastní záhuby.

Zakladatelé samozřejmě věděli, že spolupráce se musí projevit praktickými činy, které zlepší život obyčejných občanů. Zcela přirozeně se proto jejich zájem soustředil na vytvoření jednotného hospodářského trhu, který zcela správně považovali za podmínku evropské prosperity. Snili o prostoru, kde by lidé navzájem soutěžili o to, kdo umí lépe uspokojit lidské potřeby bez toho, že by jednotlivé státy nadřžovaly těm „svým“. Ačkoliv se mnozí domnívají,

že jednotný trh je již dávno hotov, není to pravda. Jsme dodnes svědky toho, že nacionální sobectví není zdaleka mrtvé. Bez velkého přehánění lze říci, že hlavní důvod, proč Francouzi v referendu odmítli evropskou ústavu, nebylo žádné pobouření nad přílišnou bruselskou byrokracií, nýbrž strach, že by po jejím přijetí si mohly francouzské domácnosti objednat levnější polské instalatéry, aniž by jim v tom mohla zabránit byrokracie francouzská. Že většina z těch, kdo z toho mohli mít prospěch, přesto hlasovala proti, je ukázkou úspěšnosti demagogů, kterým se podařilo lidem namluvit, že by se museli dělit o svůj blahobyt s Poláky.

Dnešní stav

Již samo vzájemné otevírání na poli hospodářském vyžadovalo celou řadu společných pravidel a institucí jak na jejich vytváření, tak na jejich prosazování. Vznikla celá řada smluvních dokumentů a aktů, které dnes tvoří dosti nepřehledný legislativní les. Jednou z motivací snah o přijetí ústavy bylo přání zpřehlednit základní dokumenty Evropské unie.

Úroveň spolupráce je — mj. i pod tlakem okolního světa — dnes taková, že přibývá případů, kdy i nepřilíš dobré, ale rychlé rozhodnutí je stále mnohem lepší než žádné rozhodnutí. Z tohoto důvodu sílí vůle ke změně pravidel rozhodování v EU. To byla další motivace pro ústavu.

Křesťanské kořeny

A konečně třetí motivace spočívá ve snaze zakotvit v základním dokumentu EU určitý hodnotový rámec.

Právě této části ústavy se týkají námitky mnoha křesťanů, kterým v ní chybí výslovný odkaz na křesťanské kořeny. Mně to také vadí, protože to považují za zcela absurdní. Nicméně považují chybějící slova za příznak zeslábnutí společenského vědomí o křesťanských základech a křesťanském původu všech těch samozřejmostí, které si cení i lidé nevěřící: vlády zákona, oddělení sféry věcí časných od sféry věcí věčných, svobody ducha, sociální solidarity, atd.

Nedomnívám se ale, že vložením příslušných slov do ústavy by se dala tato současná slepota a ignorance změnit. Naopak — slepí a ignoranti by jen slepě a ignorantsky považovali slova o křesťanských základech za pokus zadními vrátky restaurovat teokracii.

Co považují naopak za naléhavé, je trpělivě a vytrvale konat misijní dílo, které by mj. ukázalo, že vynecháním jasné zmínky o křesťanských základech Evropa obelhává sebe samu. Tuto práci sebelepší a křesťansky znějící ústava nenahradí a naopak současný návrh ústavy jí nijak nepřekáží.

Ing. Pavel Bratinka

Autor působí v soukromé společnosti pro poradenství v otázkách evropské a české státní správy.

Svatováclavská úcta k Nejsvětější svátosti

Tisíc let české národní spirituality

Většinou každý národ v něčem vyniká. To pak časem tvoří nejen jeho charakteristický rys, ale i jeho hlubší kořeny. Je dobré si tyto základy připomenout, vrátit se k nim a na nich opět stavět. V našem případě je inspirující zkušenost našich předků.

Touto úvahou se mimo mnohých zabýval i páter Josef Jaroš SJ (1877 — 1921). Ve svých spisech pak uváděl, že se jednoznačně jedná o svatováclavskou úctu

k Nejsvětější svátosti. Tato tisíciletá česká spiritualita se projevuje i sekulárně ve všeobecném pocitu, že musíme vydávat dobré ovoce. Výsledkem je pak naše překvapivě velká pomoc při světových katastrofách. Cizí jsou nám nejen tzv. mrskači, ale dokonce i františkánská aserka. To, že dle Písma je Kristus vinný kmen a my ratolesti s hrdostí podvědomě svým způsobem cítí každý Čech téměř jako Boží mízu.

Dědictví sv. Václava

Již za úsvitu našich dějin i víry byl svatý Václav živým vzorem této úcty, která po více než tisíciletí byla příkladem nejen pro naše panovníky, ale pro celý národ.

Možno uvést již knížete Spytihněva (894 — 916), dále krále Václava II. (1278 — 1305) a samozřejmě Karla IV. (1346 — 1378). Ten je také autorem životopisu sv. Václava, kde mimo jiné popi-

DOTAZY ČTENÁŘŮ

Stupně závaznosti ve víře v učení Církve (dokončení)

Řada čtenářů vyjádřila přání seznámit se stanoviskem učitelského úřadu na různé aktuální otázky. Na zaslané dotazy týkající se víry a mravů odpovídají kněží Řádu bratří kazatelů (dominikánů) s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na korespondenční adresu redakce uvedenou v tiráži.

Jaké jsou stupně závaznosti ve víře v učení Církve?

Dokumenty Kongregace pro nauky víry ohledně *Vyznání víry*

Nejprve je třeba krátce objasnit, o jaké dokumenty Kongregace pro nauky víry se vlastně jedná. Na prvním místě je to *Vyznání víry (Professio fidei)*, které kongregace připravila a vydala 9. ledna 1989: skládá se z nicejsko-cařihradského vyznání víry, které říkáme při každé slavnostní mši sv., a z tří doplňujících odstavců, jimiž jsou právě vyjádřeny ony tři stupně vyhlášení magisteria. Toto vyznání jsou povinni skládat ti, kdo jsou povoláni zastávat specifické úřady v Církvi a v jejím jménu, např. ten, kdo má být vysvěcen na jáhna či na biskupa, nebo ten, kdo se má stát farářem či vyučujícím teologie (koho všeho se to přesně týká, vypočítává kánon 833 *Kodexu kanonického práva*). *Vyznání víry* bylo poté doplněno *Doktrinální poznámkou ke druhé části Vyznání víry*, kterou vydala kongregace 29. června 1998, a již podepsal její tehdejší prefekt, kardinál Josef Ratzinger, tedy nynější papež Benedikt XVI. V ní se vysvětlují, jak už to napovídá její název, zmiňované tři doplňující odstavce (oba dokumenty vyšly také česky: Kongregace pro nauku víry: *Stanovisko učitelského úřadu k "Professio fidei"*. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2000; <http://www.cirkev.cz/res/data/004/000494.pdf>).

První stupeň vyhlášení magisteria: dogmata víry

V prvním odstavci v nicejsko-cařihradském Krédu se vyznává:

Věřím též pevnou vírou vše, co je obsaženo v Božím slově psaném i předávaném a co Církev předkládá k věření jako Bohem zjevené buď formou slavnostního prohlášení, nebo formou řádného a univerzálního magisteria.

Za samotného textu je zjevné, že se vlastně jedná o to, co jsme minule označili teologickou známkou *sententia de fide divina et catholica (tvrzení z božské a katolické víry)*, neboli *dogma fidei (dogma, články víry)*. V textu jsou také naznačeny dva naposledy probírané způsoby, jakým může Církev předkládat s nejvyš-

ší závazností něco k věření, totiž forma řádného a všeobecného magisteria a forma slavnostního prohlášení, tedy prohlášení ekumenického koncilu či papeže „*ex cathedra*“ (tuto druhou formu jsme minule označili jako *sententia de fide divina et catholica definita – tvrzení z božské a definované katolické víry*).

Doktrinální poznámka připomíná, že to, co je Církví neomylně vyučováno řádným a všeobecným magisteriem, může být papežem jako takové výslovně potvrzeno či znovupotvrzeno. Tak např. papež Jan Pavel II. ve své encyklice *Evangelium vitae* (z 25. března 1995) píše: «Proto my s autoritou, kterou Kristus přenesl na Petra a jeho nástupce, ve spojení s biskupy katolické Církve, *potvrzujeme, že přijímáme a úmyslně zabítí nevinného člověka je vždy aktem zcela nemorálním*» (čl. 57). Neznamená to, že zde papež hovoří „*ex cathedra*“ a vyhledává nové dogma, ale jak je evidentní ze samotné formulace, pouze *potvrzuje*, co už Církev neomylně učí svým řádným a všeobecným magisteriem. Nejvyšší autorita a závaznost této morální pravdy není tudíž dána samotným prohlášením encykliky *Evangelium vitae*, ale tím, že byla a je pastýří Církve vždy a všude vyučována. Na druhé straně taková vyhlášení papeže přispívají k větší jasnosti a zřejmosti.

Druhý stupeň vyhlášení magisteria: to, co je s Božím zjevením nutně spojeno

V druhém odstavci se vyznává:

Pevně přijímám a uznávám také všechny jednotlivé pravdy nauky o víře a mravech, které Církev předkládá definitivním způsobem.

Tento druhý odstavec vyžaduje největší vysvětlení (také *Doktrinální poznámka* mu věnuje nejvíce místa). Protože neměl náležitou odezvu v kodexech kanonického práva, vydal papež Jan Pavel II. 18. května 1998 apoštolský list daný *motu proprio Ad tuendam fidem*, kterým doplnil příslušné kánony *Kodexu kanonického práva* a *Kodexu kánonů východních církví* (jeho český překlad se nachází tamtéž, jako oba výše zmíněné dokumenty Kongregace pro nauku víry). Co se zde myslí «pravdami nauky o víře a mravech, které Církev předkládá definitivním způsobem»? List *Ad tuendam fidem* odpovídá,

že jsou to «pravdy nutně spojené s božským zjevením (...) buď na základě historické souvislosti, nebo na základě logické vazby» (čl. 3). Jako příklad pravd, které nejsou Bohem výslovně zjeveny, ale jsou s Božím zjevením nutně spjaty dějinným poutem, můžeme uvést legitimitu volby papeže, svatořečení nebo prohlášení papeže Lva XIII. o neplatnosti anglikánských svěcení. Bůh např. přímo nezjevil, že Otec Pio je svatý, ale Církev to s pomocí Ducha Svatého, která je Božím slovem výslovně a přímo dosvědčena, neomylně a definitivně vyhlásila, a my to máme jako takové přijímat. Je patrné, že tyto skutečnosti v podstatě spadají pod to, co jsme minule označili teologickou známkou *sententia de fide ecclesiastica (tvrzení z církevní víry)*, respektive jsou částí pravd, které můžeme takto nazvat.

U pravd, které mají s Božím zjevením logickou vazbu, může nastat dvojitý případ: buď nejsou výslovně zjeveny, ale pouze implicitně, zavinutě — to je např. minule uváděné učení o nezákonnosti eutanázie —, nebo jsou «za zjevené ještě výslovně neuznané», což nevyklučuje, «že v určitém okamžiku dogmatického vývoje může v životě Církve pokročit pochopení jak skutečnosti, tak slov pokladu víry natolik, že magisterium prohlásí některé z těchto nauk za dogmata božské a katolické víry» (*Doktrinální poznámka*, čl. 7) — uváděli jsme příklad učení o papežské neomylnosti před jeho dogmatizací na I. vatikánském koncilu v roce 1870. První případ v podstatě splývá s druhou částí toho, co jsme nazvali teologickou známkou *sententia de fide ecclesiastica (tvrzení z církevní víry)*, a druhý případ s tím, co jsme pojmenovali teologickou známkou *sententia fidei proxima (tvrzení blízké víře)*.

Pravdy, jež spadají pod druhý odstavec, mohou být — stejně jako dogmata víry — vyhlášena slavnostním způsobem papežem „*ex cathedra*“ či ekumenickým koncilem nebo vyučována řádným a všeobecným magisteriem, které může být následně potvrzeno či znovupotvrzeno papežem: tak např. Jan Pavel II. ve zmiňované encyklice *Evangelium vitae* potvrdil učení o nezákonnosti eutanázie (srov. čl. 65).

Pravdy, které spadají pod první a dru-

NA ZÁVĚR

hý odstavec, přijímáme a máme přijímat se souhlasem božské víry. Tento souhlas víry je v obou případech podstatně týž, avšak v pravdy, o kterých se hovoří v prvním odstavci, *věříme* pro autoritu samotného Božího slova, zatímco pravd, o kterých se mluví v druhém odstavci, *se držíme* na základě víry v pomoc Ducha Svatého církevnímu magisteriu a v jeho neomylnost (srov. *Doktrinní poznámka*, čl. 8).

Třetí stupeň vyhlášení magisteria: pouze autentické učení

Ve třetím odstavci říkáme:

S oddanou podřízeností vůle i rozumu přijímám rovněž učení, které hlásá římský biskup nebo kolegium biskupů při výkonu autentického magisteria, i když tyto nauky nemíní vyhlásit zvláštním úkonem za definitivní.

Je to učení, které jsme označili teologickou známkou *doctrina catholica* (kato-lické učení): je předkládáno «proto, aby bylo dosaženo hlubšího pochopení zjevení, nebo aby byl ozřejměn soulad určitého učení s pravdami víry, anebo jako varová-

ní před pojetím, jež je s těmito pravdami neslučitelné, či před nebezpečným a do bludu uvádějícím míněním» (*Doktrinní poznámka*, čl. 10). Magisterium je nepředkládá definitivně a neomylně, ale pouze autentickým způsobem, takže je přijímáme a máme přijímat s nábožnou poslušností rozumu a vůle, tedy se souhlasem, který vychází z ctnosti nábožnosti (*religio*), a jenž se od souhlasu víry liší tím, že není absolutní a neodvolatelný. Není zde však všechno na stejné úrovni: je třeba přihlídnout k tomu, jak často a jakým způsobem magisterium určitou nauku předkládá a také jakým druhem svého dokumentu (papežská encyklika je např. důležitější než běžné papežovo kázání).

K tomu, co jsme vyjádřili jako různé známky a cenzury nauky teologů, už stupně vyjádření magisteria nesestupují: týkají se opravdu jen učení Církve.

Na závěr jedna důležitá poznámka: Při všem nutném rozlišení různé závažnosti a závaznosti jednotlivých pravd víry i pravd teologických je třeba mít na paměti jejich vzájemnou propojenost a jednotu, tedy to, co známý filosof Jacques Maritain vyjadřoval úslovím: *distinguer pour unir* – rozlišení kvůli sjednocení. Tímto různým způsobem nás totiž Církev jako naše Matka vychovává jednomu: «učí nás řeči víry, aby nás naučila víře rozumět a žít ji» (*Katechismus katolické Církve*, čl. 171).

P. Štěpán Maria Filip OP

stupeň vyhlášení magisteria	teologická známka	souhlas
první	<i>sententia de fide divina et catholica (definita)</i>	božské víry v autoritu Božího slova
druhý	<i>sententia de fide ecclesiastica</i> nebo <i>sententia fidei proxima</i>	božské víry v pomoc Ducha Svatého církevnímu magisteriu
třetí	<i>doctrina catholica</i>	nábožný rozumu a vůle

Liturgická čtení

11. 2. Neděle	Jer 17,5–8, Žl 1, 1 Kor 15,12.16–20, Lk 6,17.20–26 <i>6. neděle v mezidobí</i>		
12. 2. Pondělí	Gn 4,1–15.25, Žl 50, Mk 8,11–13 <i>sv. Benedikt Aniánský</i>	15. 2. Čtvrtek	Gn 9,1–13, Žl 102, Mk 8,27–33 <i>sv. Jiřina</i>
13. 2. Úterý	Gn 6,5–8; 7,1–5.10, Žl 29, Mk 8,14–21 <i>sv. Marcinián</i>	16. 2. Pátek	Gn 11,1–9, Žl 33, Mk 8,34–9,1 <i>sv. Juliána</i>
14. 2. Středa	Gn 8,6–13.20–22, Žl 116B, Mk 8,22–26 <i>sv. Valentin</i>	17. 2. Sobota	Žid 11,1–7, Žl 145, Mk 9,2–13 <i>sv. Alexius a druho</i>

18. 2. Neděle	1 Sam 26,2.7–9.12–13.22–23, Žl 103, 1 Kor 15,45–49, Lk 6,27–38 <i>7. neděle v mezidobí</i>		
19. 2. Pondělí	Sir 1,1–10, Žl 93, Mk 9,14–29 <i>sv. Barbát</i>	22. 2. Čtvrtek	1 Petr 5,1–4, Žl 23, Mt 16,13–19 <i>Stolec sv. Petra</i>
20. 2. Úterý	Sir 2,1–13, Žl 37, Mk 9,30–37 <i>sv. Eucharius</i>	23. 2. Pátek	Iz 58,1–9, Žl 51, Mt 9,14–15 <i>sv. Polykarp</i>
21. 2. Středa	Jl 2,12–18, Žl 51, 2 Kor 5,20–6,2, Mt 6,1–6.16–18 <i>Popeleční středa</i>	24. 2. Sobota	Iz 58,9b–14, Žl 86, Lk 5,27–32 <i>sv. Modest</i>

RC MONITOR – zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, JUDr. Ing. Jiří Karas, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.